

**Natuurtoets bestemmingsplan Binnenstad
Gemeente Hilversum**
Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr.
revisie 02

auteur(s)

Garry Bakker
Leon Boon

Opdrachtgever

Gemeente Hilversum
Dienst Stad, afdeling/sectie SO
t.a.v. de heer F. van Kooten
Postbus 9900
1201 GM HILVERSUM

datum vrijgave

18 oktober 2012

beschrijving revisie

definitief rapport

goedkeuring

C.J.S. Weljing

vrijgave

J.H.L.M. Jennen

Projectgroep bestaande uit:

Tekstbijdragen:

Garry Bakker (bureau Stadsnatuur Rotterdam)
Leon Boon (Ecoresult)
H.J. (Erik) Riphagen (Oranjewoud)

Fotografie:

Vormgeving:

Datum van uitgave:

18 oktober 2012, versie 2.3

Contactadres:

Copyright © **Ingenieursbureau Oranjewoud**

Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

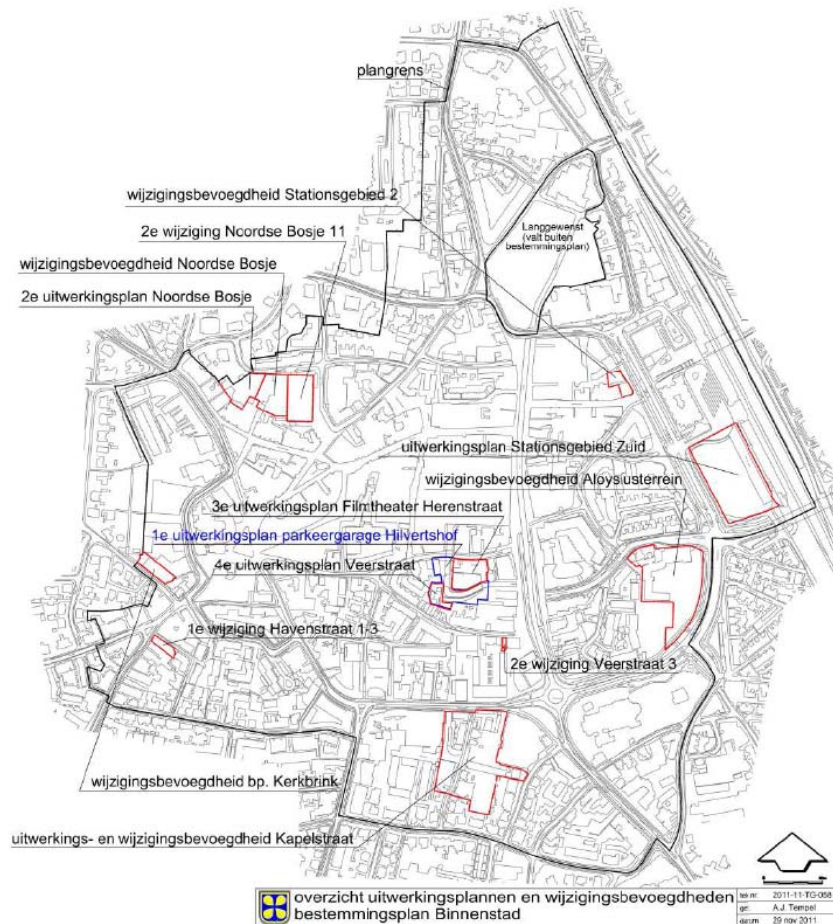
Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Wettelijk kader	2
1.3	Doel	3
1.4	Werkwijze.....	3
1.5	Leeswijzer.....	3
2	Gebiedsbeschrijving	4
2.1	Situering plangebied	4
2.2	Bureaustudie natuurwaarden	4
2.2.1	<i>Toelichting op de tabel.....</i>	6
2.3	Terreinbezoek.....	7
2.3.1	<i>Wijzigingsbevoegdheid Stationsgebied 2.....</i>	8
2.3.2	<i>Wijzigingsbevoegdheid Aloysiusterrein</i>	8
2.3.3	<i>Uitwerkings- en wijzingsbevoegdheid Kapelstraat.....</i>	9
2.3.4	<i>Wijzigingsbevoegdheid bp. Kerkbrink.....</i>	9
2.3.5	<i>Wijzigingsbevoegdheid Noordse Bosje</i>	9
2.4	Conclusie natuurwaarden	10
3	Literatuur	11
	Bijlage 1: Wettelijk Kader	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Gemeente Hilversum is voornemens om het bestemmingsplan 'Binnenstad' te herzien. De begrenzing van het gehele bestemmingsplangebied is weergegeven in afbeelding 1. Binnen deze begrenzing zijn 5 deelgebieden waar ruimtelijke ontwikkelingen zijn gepland. Het gehele bestemmingsplangebied is onderzocht, tijdens het veldbezoek is extra aandacht uitgegaan naar de 13 deelgebieden.

Afbeelding 1: Plangebied (zwart omlind) met daarbinnen de bekeken 5 deelgebieden.

1.2 Wettelijk kader

Vanuit de huidige natuurwetgeving is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van de in het plangebied mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden, met als doel dat aan deze waarden zo min mogelijk schade wordt toegebracht. Indien schade aan beschermde soorten niet is te voorkomen, is mogelijk een ontheffing ex. art. 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Wel blijft de algemene zorgplicht van kracht (zie Bijlage 1 voor Wettelijk Kader).

1.3 Doel

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van strijdigheden van een voorgenomen ontwikkeling met de Flora- en faunawet en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten? Is in het kader van de Flora- en faunawet vervolgonderzoek nodig?
2. Welke invloed hebben de mogelijke ontwikkelingen op de (strikt) beschermde soorten in het plangebied?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen:

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het plangebied voorkomen. Hierbij is o.a. gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en landelijke databases met natuurwaarnemingen, zoals www.telmeel.nl en www.waarneming.nl.

Stap 2. Terreinbezoek

Na het bureauonderzoek is een terreinbezoek aan het plangebied en de omgeving gebracht. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikt habitat biedt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Om de effecten op de aanwezige beschermde soorten te kunnen beoordelen, worden normaal gesproken de voorgenomen ingrepen in het gebied beschreven en beoordeeld. Aangezien het om een conserverend bestemmingplan gaat, waarin geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt worden, komt deze werkstap te vervallen.

1.5 Leeswijzer

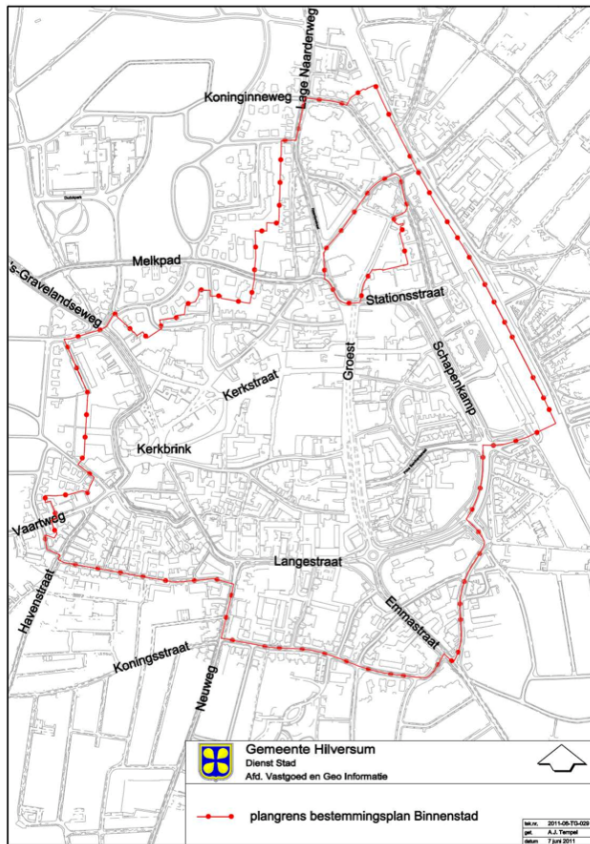
De achtergrondinformatie voor de natuurtoets en de resultaten van de toetsing staan beschreven in de hoofdstukken 2 en 3. Hoofdstuk 2 gaat dieper in op de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek. Hoofdstuk 3 omvat de effectenbeoordeling en maatregelen om effecten te voorkomen of beperken. Hoofdstuk 4 vormt de kern van deze rapportage, in dit hoofdstuk staan de conclusies van de toetsing beschreven. In de bijlage is een beschrijving opgenomen van het wettelijke kader rond natuurbescherming.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Situering plangebied

Het plangebied ligt centraal in Hilversum en wordt omsloten/begrensd door de plangebieden van de bestemmingsplannen Noordwestelijk Villagegebied, Langgewenst, Over 't Spoor, Utrechtseweg en Bosdrift. Het 'Langgewenst' maakt geen onderdeel uit van de herziening (Bron: Gemeente Hilversum). Hiervoor wordt een aparte planprocedure doorlopen.

De plangrens van het bestemmingsplan Binnenstad is weergegeven in afbeelding 2.

Afbeelding 2: Plangrens bestemmingsplan Binnenstad.

2.2 Bureaustudie natuurwaarden

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, zijn de landelijke databanken voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhok niveau worden verkregen.

In de tabel op pagina 6 zijn de resultaten weergegeven van het literatuuronderzoek. Per soortgroep is gekeken:

- Welke beschermde soorten van de Flora- en faunawet bijlagen tabel 2 en tabel 3 in Hilversum zijn waargenomen (beschermde functionaliteit mogelijk in Hilversum);

Projectnr.
18 oktober 2012, revisie 2.3

- Of zich binnen het onderzoeksgebied geschikt biotoop bevindt voor de soort en of een of meer van de 5 bekeken deelgebieden dienst zouden kunnen doen als (beschermde) leefgebied;
- Soorten die met betrekking tot hun landelijk areaal niet met een populatie in, of in de buurt van Hilversum zijn vastgesteld, zijn niet in de tabel opgenomen. Een overzicht van geraadpleegde bronnen is te vinden in de literatuurlijst (hoofdstuk 3).

soort	status FFwet	biotoop binnen onderzoeksgebied	beschermde functionaliteit mogelijk binnen 5 deelgebieden	beschermde functionaliteit mogelijk in (omgeving) Hilversum	nader onderzoek nodig in (sommige) deelgebieden?
FLORA					
Brede orchis	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Gele helmbloem	tabel 2	ja	ja	ja	nee
Kleine zonnedauw	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Klokjesgentiaan	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Prachtklokje	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Rechte driehoeksvaren	tabel 2	ja	ja	ja	nee
Rietorchis/Brede orchis	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Steenanjer	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Steenbreekvaren	tabel 2	ja	nee	(nog) niet vastgesteld	nee
Tongvaren	tabel 2	ja	nee	(nog) niet vastgesteld	nee
Wilde marjolein	tabel 2	nee	nee	ja	nee
DAGVLINDERS					
Heideblauwtje	tabel 3	nee	nee	ja	nee
VISSEN					
Grote modderkruiper	tabel 3	nee	nee	ja	nee
Kleine modderkruiper	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Bittervoorn	tabel 3	nee	nee	ja	nee
AMFIBIEËN					
Alpenwatersalamander	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Kamsalamander	tabel 3	nee	nee	ja	nee
Rugstreeppad	tabel 3	nee	nee	ja	nee
Heikikker	tabel 3	nee	nee	ja	nee
Poelkikker	tabel 3	nee	nee	ja	nee
REPTIELEN					
Hazelworm	tabel 3	nee	nee	ja	nee
Zandhagedis	tabel 3	nee	nee	ja	nee
Levenbarende hagedis	tabel 2	nee	nee	ja	nee
Ringslang	tabel 3	nee	nee	ja	nee
ZOOGDIEREN					
Waterspitsmuis	tabel 3	nee	nee	ja	nee
Baardvleermuis	tabel 3	ja	nee	ja	nee
Franjestaart	tabel 3	ja	nee	ja	nee
Watervleermuis	tabel 3	ja	nee	ja	nee
Gewone dwergvleermuis	tabel 3	ja	ja	ja	ja
Ruige dwergvleermuis	tabel 3	ja	ja	ja	ja
Laatvlieger	tabel 3	ja	ja	ja	ja
Rosse vleermuis	tabel 3	ja	nee	ja	nee
Tweekleurige vleermuis	tabel 3	ja	ja	ja	nee
Gewone grootoorvleermuis	tabel 3	ja	nee	ja	nee
Eekhoorn	tabel 2	ja	nee	ja	nee
Boommarter	tabel 2	ja	nee	ja	nee
Steenmarter	tabel 3	ja	nee	ja	nee
Das	tabel 3	ja	nee	ja	nee

VOGELS					
Boomvalk	jaarrond beschermd	nee	nee	ja	nee
Buizerd	jaarrond beschermd	nee	nee	ja	nee
Gierzwaluw	jaarrond beschermd	ja	ja	ja	ja
Grote gele kwikstaart	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee
Havik	jaarrond beschermd	nee	nee	ja	nee
Huismus	jaarrond beschermd	ja	ja	ja	ja
Kerkuil	jaarrond beschermd	nee	nee	ja	nee
Ooievaar	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee
Ransuil	jaarrond beschermd	nee	nee	ja	nee
Roek	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee
Slechtvalk	jaarrond beschermd	ja	nee	ja	nee
Sperwer	jaarrond beschermd	ja	nee	ja	nee
Steenuil	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee
Wespendief	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee

2.2.1 Toelichting op de tabel

Er zijn geen soorten vastgesteld waarvan het voorkomen binnen Natura 2000-gebieden rond Hilversum wordt beïnvloed als gevolg van mogelijke activiteiten in de onderzochte deelgebieden in het centrum van Hilversum. Bepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998 zijn hier dan ook verder niet van toepassing. In onderstaande paragrafen worden per soortgroep de meest relevante zaken besproken die van toepassing zijn op het in afbeelding 1 zwart omliggende gebied en de 5 daarbinnen gelegen deelgebieden.

2.2.1.1 Flora

Voor Gele helmblom zijn geschikte groeiomstandigheden gevonden en in vergelijkbare situaties in het stedelijk milieu elders in Nederland wordt deze soort met regelmaat aangetroffen. Op de planlocaties (=deelgebieden) is de soort niet waargenomen; de kans dat de soort zich hier alsnog vestigt wordt zeer klein geacht. Voor Rechte driehoeksvaren is potentieel geschikt biotoop in het centrum van Hilversum aanwezig, echter, deze soort is zeer zeldzaam en komt vermoedelijk slechts incidenteel voor. De kans dat de soort zich vestigt binnen een van de deelgebieden is zeer klein. Hetzelfde geldt voor Tongvaren en Steenbreekvaren, waarvan geen waarnemingen gevonden konden worden in Hilversum, maar waarvan in vergelijkbare situaties op willekeurige plaatsen in Nederland vondsten worden gedaan. Het voorkomen van deze soorten is hypothetisch maar niet geheel uitgesloten.

2.2.1.2 Dagvlinders

Het Heideblauwtje is in de omgeving van Hilversum vastgesteld. Binnen de bebouwde kom van de gemeente komt geen geschikt leefgebied voor; derhalve hoeft men met deze soort verder geen rekening te houden.

2.2.1.3 Vissen

Gelet op het ontbreken van geschikt open water binnen de plangrenzen hoeft met drie (potentieel) binnen de gemeentegrenzen voorkomende vissoorten, te weten Kleine modderkruiper, Grote modderkruiper en Bittervoorn, geen rekening te worden gehouden.

2.2.1.4 Amfibieën

Vanwege het ontbreken van geschikte ondiepe voortplantingswateren in de vorm van poelen of greppels, alsmede het ontbreken van geschikt landhabitat, is het voorkomen van enige strikte beschermde amfibieënsoort binnen het onderzoeksgebied hypothetisch en hooguit incidenteel van karakter.

2.2.1.5 Reptielen

Geschikt leefgebied voor Hazelworm, Zandhagedis en Levendbarende hagedis bevindt zich alleen buiten de bebouwde kom van Hilversum. Derhalve hoeft men met deze soorten geen verdere rekening te houden bij de uitvoer van ruimtelijke plannen. Van de Ringslang zijn waarnemingen bekend van zowel de westkant als de oostkant van de stad, soms binnen de bebouwde kom. Vooralsnog gaat het hier om een klein aantal waarnemingen. Van een populatie dichter bij het centrum van de stad zal, gelet op de kwaliteit van het leefgebied, vermoedelijk geen sprake zijn.

2.2.1.6 Zoogdieren

Op verschillende plaatsen aan de randen van het stadscentrum van Hilversum bevinden zich oude bomen met holtes die dienst kunnen doen als verblijfplaats voor vleermuizen. Soorten die in en rond Hilversum zijn waargenomen zijn Baardvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Gewone grootvleermuis. Deze bomen bieden in theorie eveneens plaats aan Boommarter. Omdat de functionaliteit van deze bomen zeker niet in het geding is en ze buiten de reikwijdte van de 5 deelgebieden vallen, is nader onderzoek naar deze soorten vooralsnog niet nodig. In Hilversum komt ook een aantal soorten vleermuizen voor dat gebruik maakt van gebouwen als verblijfplaats: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger zijn waargenomen en maken soms gebruik van situaties welke zijn aangetroffen op enkele van de planlocaties. Derhalve moet naar deze soorten op enkele plaatsen nader onderzoek worden verricht indien daar fysieke ruimtelijke ingrepen ophanden zijn die een risico op aantasting van verblijfplaatsen en verontrusting van aanwezige dieren met zich meebrengen. Daarbij moet vooral gedacht worden aan sloop of renovatie van gevels en/of daken.

Met betrekking tot de Tweekleurige vleermuis; deze is nog niet waargenomen in Hilversum en de kans op het voorkomen van deze soort is hypothetisch maar op grond van beschikbare habitats niet uitgesloten. Vanwege de zeer kleine kans op het aanwezig zijn van verblijfplaatsen wordt nader onderzoek naar het voorkomen van deze soort binnen de deelgebieden niet nodig geacht.

Het voorkomen van de Steenmarter en de Das beperkt zich tot de rand van gemeente. Van Steenmarter zijn enkele waarnemingen bekend buiten de bebouwde kom van Hilversum; van Das bevindt zich een populatie binnen de gemeentegrens maar de verblijfplaatsen en beschermde foerageergebieden liggen allemaal buiten de invloedssfeer van het onderzoeksgebied.

2.2.1.7 Vogels

Huismus en Gierzwaluw zijn gebouwbewonende vogels die in het centrum van Hilversum voorkomen en waarvan de nestplaatsen jaarronde bescherming genieten. Op enkele plaatsen zijn situaties aangetroffen die nader onderzoek naar het voorkomen van Gierzwaluw rechtvaardigen in geval van sloop of renovatie. Voor wat betreft de Huismus vond de natuurtoets in de geschikte periode plaats en wordt aanvullend veldonderzoek in principe niet nodig geacht. Van Sperwer is in potentie geschikt broedhabitat aanwezig in parkjes aan de rand van het centrum van de stad; deze plaatsen vallen echter buiten de reikwijdte van de 5 bekeken gebieden en eventuele activiteiten die daar plaats (gaan) vinden. Van Slechtvalk bevindt zich een broedpaar op de Vituskerk, binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Deze vogels maken gebruik van een speciaal voor deze soort geplaatste nestkast. Activiteiten binnen de 5 deelgebieden zullen naar verwachting niet van invloed zijn op het broedsucces van deze vogels.

2.3 Terreinbezoek

Op 26 maart 2012 is door een deskundig ecooloog in opdracht van Oranjewoud een bezoek gebracht aan het plangebied. Hierbij is de begrenzing aangehouden zoals aangegeven in figuur 1.

In onderstaande paragrafen wordt voor elk van de 5 bekeken planlocaties (=deelgebieden) achtereenvolgens beschreven:

- De situatie (ligging, uiterlijk);
- De potenties voor beschermde soorten ten aanzien van geschiktheid als verblijfplaats/leefgebied;

- De externe werking/invloedsfeer (eventuele invloed op beschermde soorten en/of hun leefgebied in de omgeving);
- De conclusie, met andere woorden of er vervolgonderzoek nodig is in het kader van de voorgenomen activiteit en onder welke condities.

2.3.1 Wijzigingsbevoegdheid Stationsgebied 2

Situatie: de locatie heeft betrekking op een hoog appartementencomplex en een aangrenzende parkeergarage. De voorzijde is gericht op een drukke weg. Aan de achterzijde bevindt zich laagbouw in de vorm van oude panden met dakpannen. Er is geen groen van betekenis aanwezig. Er is geen open water aanwezig.

Potenties: er zijn geen beschermde soorten of sporen hiervan waargenomen. De bebouwing binnen de plangrens is ongeschikt voor de vestiging van beschermde plantensoorten, Huismus of Gierzwaluw. Voorts zijn er bouwtechnisch gezien nauwelijks mogelijkheden aanwezig voor Gewone dwergvleermuis of andere gebouwbewonende vleermuissoorten om deze bebouwing te gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats. Vanwege het ontbreken van groen en water in de directe nabijheid van de bebouwing, de vele verlichting en de beperkte beschutting, wordt de kans dat de bebouwing dienst doet als verblijfplaats voor vleermuizen eveneens zeer klein geacht.

Externe werking: eventuele activiteiten binnen de plangrens zullen naar verwachting geen effect hebben op individuen, verblijfplaatsen of populaties van beschermde soorten in de omgeving.

Conclusie: de potenties voor de aanwezigheid van groeiplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten op locatie 'Stationsgebied 2' zijn minimaal; vervolgonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet is derhalve niet nodig.

2.3.2 Wijzigingsbevoegdheid Aloysiussterrein

Situatie: Het Aloysiussterrein heeft betrekking op een oud (maar in gebruik zijnde) schoolgebouw met aangrenzende bebouwing, alsmede ten tijde van het onderzoek in uitvoering zijnde nieuwbouw van de school op het bijbehorende perceel. Binnen de plangrens ligt een smalle groenstrook met enkele bomen en verspreid over het terrein staan eveneens enkele bomen, waaronder een oude eik. Er is geen sprake van open water.

Potenties: er zijn geen beschermde soorten of sporen daarvan waargenomen. Technisch gezien biedt de oude bebouwing mogelijkheden voor Huismus en Gierzwaluw. Huismus is echter niet waargenomen binnen de plangrens. De kans dat zich vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soort in de bebouwing bevinden wordt daarom klein geacht; de datum en omstandigheden van het bezoek waren optimaal om deze soort vast te stellen. Er is een kleine kans dat zich ook Gierzwaluwen vestigen in de bebouwing. Hoewel er geen spouwmuur aanwezig lijkt, biedt de constructie op enkele plaatsen wel mogelijkheden achter het dakbeschot voor Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Het betreft hier dezelfde openingen waar ook Gierzwaluw gebruik van zou kunnen maken. Gezien de ligging aan de rand van een wijk met zicht op enkele groengebiedjes met oude bomen, is de aanwezigheid van een of meerdere verblijfplaatsen van een klein aantal vleermuizen hier dan ook zeer wel mogelijk.

Externe werking: eventuele activiteiten binnen de plangrens zullen naar verwachting geen effect hebben op individuen, verblijfplaatsen of populaties van beschermde soorten in de omgeving.

Conclusie: bij sloop of uitgebreide renovatie van de dakconstructie van de oude bebouwing binnen het deelgebied, betreffende zowel het grote schoolgebouw, als de aanpalende laagbouw, dient vooraf onderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen: twee bezoeken in de periode 10 mei-15 juli voor kraam- en/of zomerverblijfplaatsen en 2 bezoeken in de periode 15 augustus-september voor paarverblijfplaatsen. Voorts dient de aanwezigheid van nesten van Gierzwaluw te worden onderzocht; hiertoe kan men volstaan met twee bezoeken in de eerste week van laatste week van juni of de eerste week van juli en dan bij voorkeur zeker één bezoek in de avondschemer, wanneer de volwassen vogels het nest bezoeken om te slapen. Bij het eventuele verwijderen van bomen en/of struweel dient men zich er verder van te vergewissen of er broedende vogels aanwezig zijn. Het verdient aanbeveling om bomen en struweel alleen te rooien in de periode vanaf 1 oktober tot 1 maart.

2.3.3 ***Uitwerkings- en wijzingsbevoegdheid Kapelstraat***

Situatie: het betreft hier een groot parkeerterrein, enkele losse woningblokken van wisselende ouderdom en een bedrijfspand. Er is nauwelijks groen van betekenis aanwezig, op een enkele boom in de achtertuinen na. Er is geen open water aanwezig. Meer details over deze locatie zijn te vinden in Schenkeveld (2007).

Potenties: er zijn geen beschermde soorten of sporen daarvan waargenomen. Het centraal gelegen oude woningblok heeft onder de dakpannen mogelijkheden voor broedende vogels: Huismus, Spreeuw en wellicht Gierzwaluw. Er zijn noch Huismussen, noch Spreeuwen waargenomen. Voor Gierzwaluw was de bezoekdatum te vroeg, echter, gelet op het ontbreken van eerdergenoemde soorten wordt de kans op aanwezigheid van een nestlocatie van Gierzwaluw klein geacht. De woningen bieden mogelijkheden als verblijfplaats voor Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis, twee soorten waarvan in vergelijkbare situaties in stedelijk gebied elders regelmatig verblijfplaatsen worden gevonden. Met name het centraal gelegen, tamelijk vervallen woningblok, heeft openingen onder de dakrand die vleermuizen toegang verschaffen. Vanwege het ontbreken van een spouw worden hoogstens kleine aantallen verwacht, in de zomer (zomerverblijfplaats) en het najaar (paarverblijfplaats).

Externe werking: eventuele activiteiten binnen de plangrens zullen naar verwachting geen effect hebben op individuen, verblijfplaatsen of populaties van beschermde soorten in de omgeving.

Conclusie: gelet op de potenties voor Gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis, wordt aanbevolen de aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soorten te onderzoeken alvorens tot een eventuele sloop van bebouwing over te gaan. Schenkeveld (2007) stelde vast dat nader onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van de (toentertijd tijdens het bezoek waargenomen) Gewone dwergvleermuis niet nodig is, ondanks dat de aanwezige panden uit 1890 wel potentie hadden (en hebben). Gewone dwergvleermuis staat in bijlage tabel 3 van de Flora- en faunawet. Voor soorten in tabel 3 geldt voorafgaande aan een ruimtelijke ontwikkeling de plicht tot het uitvoeren van nader onderzoek wanneer er kans is op verstoring en overtreding van verbodsbepaling artikel 11 (het wegnemen van een vaste rust- of verblijfplaats). Louter de Zorgplicht volgen volstaat in juridisch/procedureel opzicht dus niet, in het geval er sprake is van potenties voor een verblijfplaats van een soort met deze status. Deze potenties zijn toen en nu vastgesteld. Mitigatie is bovendien pas mogelijk als in meer detail duidelijk is wat en hoe beschermende maatregelen concreet moeten worden ingevuld. Het vleermuisonderzoek dient te worden uitgevoerd volgens het daarvoor geldende protocol van de Gegevensautoriteit Natuur.

2.3.4 ***Wijzigingsbevoegdheid bp. Kerkbrink***

Situatie: het betreft een groot bakstenen gebouw dat dienst deed als postkantoor. Het heeft een plat dak en geen stootvoegen of andere kieren of openingen naar een inpandige ruimte. Er is geen sprake van groen van betekenis binnen de plangrens. Er is geen open water aanwezig.

Potenties: er zijn geen beschermde soorten of sporen daarvan waargenomen. Er zijn geen potenties gevonden voor eventuele verblijfplaatsen van beschermde vogels of vleermuizen, dan wel groeiplaatsen van beschermde planten.

Externe werking: eventuele activiteiten binnen de plangrens zullen naar verwachting geen effect hebben op individuen, verblijfplaatsen of populaties van beschermde soorten in de omgeving. Buiten de plangrens ligt een kerkhof met oude bomen, eventuele vogels of vleermuizen die hier verblijven, bevinden zich op een 'veilige' afstand van de bebouwing in kwestie.

Conclusie: met betrekking tot de locatie Kerkbrink hoeven geen specifieke maatregelen in het kader van de vigerende natuurwetgeving te worden genomen.

2.3.5 ***Wijzigingsbevoegdheid Noordse Bosje***

Situatie: het gaat hier om het pand van de Aldi-supermarkt plus aangrenzend terrein, dat volledig is verhard. Het gebouw is voorzien van een plat dak en grenst direct aan een grote parkeergarage (zie voorgaande locatie). Er is geen groen of open water aanwezig.

Potenties: er zijn geen beschermde soorten of sporen daarvan waargenomen. Er zijn geen potenties gevonden voor eventuele verblijfplaatsen van beschermde vogels of vleermuizen, dan wel groeiplaatsen van beschermde planten.

Externe werking: eventuele activiteiten binnen de plangrens zullen naar verwachting geen effect hebben op individuen, verblijfplaatsen of populaties van beschermde soorten in de omgeving.

Conclusie: met betrekking tot de bekeken locatie aan het Noordse Bosje hoeven met betrekking tot de wijzigingsbevoegdheid geen specifieke maatregelen in het kader van de vigerende natuurwetgeving te worden genomen.

2.4 Conclusie natuurwaarden

In het kader van de voorgenomen ruimtelijke activiteiten m.b.t. de 5 deelgebieden in het bestemmingsplangebied, worden op basis van het bronnenonderzoek en de quick scan de volgende conclusies getrokken:

De potenties voor de aanwezigheid van groeiplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten op de volgende locaties zijn minimaal; vervolgonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet is hier derhalve niet nodig:

- wijzigingsbevoegdheid Stationsgebied 2
- wijzigingsbevoegdheid bp. Kerkbrink
- wijzigingsbevoegdheid Noordse Bosje

Voor bepaalde activiteiten op de volgende locaties is aanvullend onderzoek gewenst naar: vleermuizen, Gierzwaluw en broedende vogels:

- wijzigingsbevoegdheid Aloysiussterrein
- uitwerkings- en wijzigingsbevoegdheid Kapelstraat

Voor een toelichting op de specifieke omstandigheden waaronder per locatie onderzoek nodig is en op welke wijze dit onderzoek moet worden uitgevoerd, wordt verwezen naar het hoofdstuk 2.2 en 2.3.

Literatuur

Delft, J.van, A. de Bruin & P. Frigge. 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON 13 (4), 105-119.

Dienst Regelingen. 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Gegevens Autoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging VZZ. 2012. Vleermuisprotocol, versie 2012.

Hoogeboom, D. 2011. Verspreidingsatlas van de Zoogdieren van Noord-Holland. Werkatlas. Landschap Noord-Holland, Castricum.

Schenkeveld, A.J.M. 2007. Kapelstraat Hilversum-toetsing aan de Flora- en faunawet. bureau Schenkeveld, Culemborg.

Stichting Floron. 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

www.waarneming.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 1: Wettelijk Kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermingszones (SBZ's) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied.

Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

S

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overal** in Nederland bescherming.

Projectnr.
18 oktober 2012, revisie 2.3

In artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plan-gebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos, algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:
Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrictlijn en in Bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.
Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan vier criteria wordt getoetst (zware toets): de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast, er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Voor Bijlage 1 soorten uit Tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1- soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

1. Bescherming van flora en fauna (b);
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);
4. Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimte inrichting of ontwikkeling (j)

Voor Bijlage IV-soorten van de Habitatrictlijn uit Tabel 3 geldt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing wordt verleend op grond van een belang uit de Habitatrictlijn:

1. Bescherming flora en fauna (b)
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);

¹ Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

Projectnr.
18 oktober 2012, revisie 2.3

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten* is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats gaan vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.

* Een deel van deze soorten zijn ondergebracht in categorie 5 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Hoewel het onderbrengen van deze soorten op deze lijst anders doet vermoeden is de vaste rust- en verblijfplaats van deze vogels niet jaarrond beschermd. Dit betreffen namelijk vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor gebroed hebben of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.